Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЛИПНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY, 1 1977 150 VOL. LXXXIV.

НАЛАДНАННЯ ВІДНОСИН З КИТАЙСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ Є ЦІЛЛЮ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ — КАЖЕ ВЕНС

Ню Йорк. — Виступаючи на вечері з нагоди 20-ої річниці Азійської Асоціяції, державний секретар Сайрус Венс заявив, що уряд ЗСА намагається встановити повні дипломатичні відносини з Китайською Народною Республікою і що відновлення приятельських відносин з Пекіном є центральною частиною закордонної політики ЗСА. Венс був першим речником Адміністрації президента Картера, який публічно виступив з тією справою. Нав'язуючи до відтягнення військових частин з Південної Кореї, Венс намагався запевнити слухачів, що помимо цього потягнення З'єднані Стейти Америки залишаться в Азії і на Пацифіку рішаючою військовою силою, яка може зустріти усі небезпеки. Головна увага у промові Венса була звернена на Китай, куди він вибирається з офіційною візитою вже 22-го серпня ц.р. Венс при тому заповів, що тепер якраз відбувається повний перегляд політики у відношенні до Китайської Народної Республіки, включно з можливістю торгівлі і продажу військового виряду для Китаю. Державний секретар не входив в подробиці, як саме проходитиме нормалізація відносин уряду ЗСА з КНР, бо на шляху до нормалізації, як відомо, ще залишилась до полагодження справ зв'язків з урядом Національного Китаю на Тайвані. Згідно з висловом Венса, уряд ЗСА намагатиметься у договорі з КНР запевнити Тайванові самостійність. Покищо уряд в Пекіні відмовляється говорити на цю тему, вважаючи Тайван складовою частиною території Китаю. Венс при тому відмітив, що „ще багато інших справ ділять нас з китайцями, але немає вже тієї ворожнечі між китайським і американським народами", яка існувала раніше". Державний секретар запевнив, що у переговорах з Китаєм справа людських прав для китайського народу буде взята під увагу.

СУД НАД РУДЕНКОМ І ТИХИМ БУВ ПРЕДМЕТОМ ЗАПИТІВ І ВІДПОВІДЕЙ НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ; УРЯД ЗСА ЗАЙНЯВ У ЦІЙ СПРАВІ ФОРМАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ. СПРАВА ЛЮДСЬКИХ ПРАВ У СВІТІ ЗАЛИШАЄТЬСЯ В ЦЕНТРІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Вашінгтон. — Того самого дня, у вівторок, 28-го червня, як в далекому українському містечку Дружківка біля Донецька почався совєтський „суд нечестивих" над двома членами київської Української Групи нагляду над виконанням Гельсінських угод в Україні, головою цієї Групи Миколою Руденком та її членом Олексієм Тихим, справа їхнього арешту та суду над ними була предметом запитів і відповідей на Крайовій Конференції для представників преси, радіо і телебачення, яка протягом цього і наступного дня відбувалася в Державному Департаменті з участю понад три сотні редакторів і кореспондентів преси, радіо і телебачення з цілої Америки та яких інформували і на запити яких в справах американської закордонної політики відповідали високі представники цього Департаменту, включно з державним секретарем Сайрусом Венсом. Вияснення в справі Руденка і Тихого дав, відповідаючи на запит Бориса Потапенка з Українського Інформаційного Бюра, радник Державного департаменту Метью Німец, який на цій конференції в другому її дні з'ясовував справу Београдської конференції та людських прав в американській закордонній політиці. Б. Потапенко мав три запити:

1. Чи ЗСА та їх делегація в Београді готові запропонувати розгляд сьомого і восьмого принципу Заключного Акту Гельсінського домовлення відносно самовизначення народів? М. Німець відповів, що ЗСА мають в пляні розглядати на конференції в Београді всі постанови Гельсінкського домовлення, включно із згаданими відносно самовизначення. Як і в який спосіб ця справа буде видвигнена і дебатована, є предметом розгляду в Державному департаменті, і він ще не міг би дати в цій справі точніших вияснень.

2. На другий запит відносно суду над Руденком і Тихим, М. Німец заявив, що Уряд ЗСА „дуже затурбований" цим судом та арештами, що в цій справі вже була відповідна інтерпеляція в совєтському уряді, та що поодинокі випадки такого порушення людських прав будуть видвигнені в Београді.

Третій запит Б. Потапенка відносився до дальшого становища і акції Уряду ЗСА в справі людських прав та як відносяться до цієї американської політики інші західні держави. М. Німец ствердив, що з американською політикою відносно оборони людських прав в засаді погоджуються союзні та ряд невтральних держав.

Говорячи про людські права та їх порушування, М. Німец згадав, що і в Совєтському Союзі від часів Сталіна зайшли в цьому відношенні поважні зміни, і сьогодні там уже багато дечого діється такого — формування груп оборони людських прав, самвидавні публікації тощо — що було не до подумання за часів Сталіна. М. Німец заявив, що Уряд ЗСА завжди буде симпатизувати і підтримувати тих, які борються за людські права.

Заяву Метью Німеца відносно американської урядової інтерпеляції в справі суду над Руденком і Тихим потвердив раніше державний секретар Сайрус Венс у приватній розмові під час прийняття, що його влаштував Державний департамент для учасників конференції на закінчення її першого дня. Державний секретар заявив, що Урядові ЗСА відомо про суд над Руденком і Тихим та що в цій справі вже була „двобічна відповідь". Державний секретар також запевнив, що справу арешту дев'ятьох членів російської, української та інших Гельсінкських груп в СССР, і зокрема, справа суду над Руденком і Тихим буде піднесена на Београдській конференції.

Людські права в центрі американської закордонної політики

Державний секретар Сайрус Венс, промовляючи з нагоди Дня Права в Правничій школі Університету Джорджії з кінцем квітня ц.р., заявив, що „Уряд президента Картера вирішив вчинити поширення людських прав центральною частиною американської закордонної політики". Цю саму засаду потвердив Державний секретар на цій пресовій конференції, виступаючи на ній під кінець її першого дня. Відповідаючи на запит одного з кореспондентів щодо можливостей погіршення американсько-совєтських відносин власне через американські виступи

(Закінчення на ст. 4-ій)

ЮҐОСЛАВІЯ „ВИДВОРИЛА" ПРЕДСТАВНИКІВ ВАШІНҐТОНСЬКОГО КОМІТЕТУ ГЕЛЬСІНКСЬКИХ ҐАРАНТІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ

Београд, Югославія (УІС „Смолоскип"). — У вівторок, 28-го червня ц. р., в день суду над М. Руденком і О. Тихим в Україні, делеґація Вашінґтонського Комітету Гельсінкських Ґарантій для України виступила в Београді перед цілим світом в обороні прав України, домагаючись участи України в Београдській конференції, протестуючи проти репресій в Україні та інформуючи світову пресу про суд над Руденком і О. Тихим.

Андрій Фединський

Чотиричленна українська делеґація, в склад якої входили: Андрій Фединський (голова делеґації), Адам Мішталь — представник Вашінґтонського Комітету Гельсінкських Ґарантій для України, та Андрій Каркоць і Константин Ґуйтан — акредитовані кореспонденти „Смолоскипу" на Београдській конференції, вирішили зробити свій виступ у цій комуністичній країні саме в день суду над М. Руденком і О. Тихим.

Згідно з інформаціями кореспондентів „Смолоскипу" в Београді і повідомленням міжнародних пресових аґенцій (зокрема Ройтера та АФП — Французької Пресової Агенції) 28-го червня відбулися такі події в Београді:

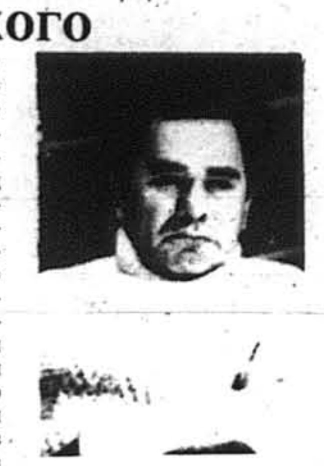
Українська делеґація поділилася на дві групи — А. Каркоць і К. Ґуйтон жили в готелю „Славія", А. Федин-

(Закінчення на ст. 4-ій)

СОВЄТСЬКИЙ ПРОКУРАТОР ВИМАГАЄ СІМ РОКІВ УВ'ЯЗНЕННЯ ДЛЯ РУДЕНКА І ДЕСЯТЬ РОКІВ ДЛЯ ТИХОГО

У четвер, 30-го червня, як це число „Свободи" приготовлялося до друку, вже були повідомлення пресових аґенств з Москви, зокрема аґенств Ассосіейтед Прес, що його подали американські газети, що неназваний совєтський прокуратор на суді над Миколою Руденком і Олексієм Тихим, головою і членом київської Української Групи нагляду над виконанням постанов Гельсінкського домовлення, вимагав для Миколи Руденка сім років ув'язнення та п'ять років „внутрішнього заслання", для Олексія Тихого десять років ув'язнення і п'ять років заслання. Преса ідентифікує їх як „українських активістів" в обороні людських прав та членів київської Української Групи.

З українських інформаційних джерел одержано деякі подробиці суду:

Микола Руденко

Вашінгтон. Д. К. (УІС „Смолоскип") — На підставі ряду телефонічних розмов з людьми в Україні і в Москві, що їх мав представник Комітету Гельсінкських Ґарантій для України в середу, 29-го червня ц. р. у зв'язку з судом над Миколою Руденком і Олексієм Тихим, пощастило одержати такі додаткові інформації.

Суд відбувається в робітничому клюбі в шахтарському посьолку Дружківка, в якому є місце на 60 осіб. Всі місця зайняли КҐБ-істи, щоб створити враження, що суд є відкритий. До залі не впущено рідних підсудних та брутально „видворено" трьох спостерігачів, які прибули з Києва і Москви.

На суд викликано багато свідків з різних міст України, а серед них також Левка Лук'яненка з Чернігова, Івана Кандибу з Львівщини, Раю Руденко і Олеся Бердника з Києва.

Підсудні не могли вибрати для себе адвокатів і їх призначив їм суд. Обидвох їх обвинувачують в анти-совєтській діяльності, а Київську Українську Групу сприяння виконанню Гельсінських угод названо „анти-совєтською провокаційною організацією". В середу, 29-го червня, прокуратор вимагав найвищого виміру покарання — для Руденка 7 років ув'язнення, а для О. Тихого — 10 років, як рівнож, по п'ять років заслання для обидвох підсудних.

З України також одержано потвердження поданої вже вістки від ген. П. Григоренка, що суд розпочався засекречено 23-го червня. Вирок буде проголошений в четвер, 30-го червня.

В часі телефонічних розмов одержано підтвердження, що Микола Матусевич і Мирослав Маринович перебувають дальше в ув'язненні. У родини Матусевичів власті відібрали помешкання на вулиці Леніна ч. 43, квартира 2, залишаючи той самий номер телефону, на який відповідає невідома особа лише російською мовою.

Одержано також вістку, що український письменник Геліс Снігіров, автор контроверсійної книжки „Набої для розстрілу", прибув до Москви в середу, 29-го червня, і разом з ген. Григоренком відбув пресову конференцію для чужинецьких кореспондентів. На конференції Г. Снігіров протестує проти нової конституції СССР, зрікся совєтського громадянства і заявив, що „Совєтська влада знищила еліту українського народу, найкращу частину селянства. „Вона говорить неправду про нашу історію і применшує наше сучасне існування" — сказав Снігіров.

В середу, 29-го червня, Г. Снігіров ще був на волі і перебував в Москві.

Лондон—Ню Йорк. (Комітет оборони радянських політичних в'язнів). — Суд над Миколою Руденком почався фактично 23-го червня ц. р. Дружину Руденка, Раїсу, викликали до Дружківців щойно 28-го червня. Процес тепер кінчається. 29-го червня вже промовляв прокуратор, вимагаючи для Миколи Руденка 7 років ув'язнення та 5 років заслання, а для Олексія Тихого 10 років ув'язнення і 5 років заслання.

Обох обвинувачують в статті 62 Кримінального Кодексу УССР (анти-совєтська пропаганда і агітація)

На суді було сказано, що Українська Громадська Група для сприяння виконання Гельсінкських угод є антисовєтська організація і суд визнав, що документи цієї групи є анти-совєтськими.

Процес відбувається в повній ізоляції. Суд сам відбувався в одному із заводів в Дружківцях в т. з. „Червоному кутку", що є маленьким клюбом. Тільки робітники підприємства мають доступ до „Червоного кутка". В приміщенні, де відбувався суд, було 70 осіб, які були вибрані КҐБ. Рідних і знайомих не допустили на процес. Навіть мати Тихого, 80-літня старушка, яка з великими труднощами доїхала, не була допущена.

Московська Гельсінкська Група Сприяння видала заяву в обороні Руденка і Тихого, і заяву про роботу Української Гельсінкської Групи.

Президентські документи Ніксона є власністю Уряду

Вашінгтон. — У вівторок, 28-го червня, Найвищий Суд 7-ма голосами проти 2-ох заявив, що федеральний Уряд, а не колишній президент Ричард Ніксон має мати контролю над президентськими документами і магнетофонними записами Ніксона — є конституційний. Найвищий Суд фактично підтримав попереднє рішення Апеляційного Суду, який був відкинув клопотання Р. Ніксона в справі одержання контролі над цими документами і магнетофонними записами. Найвищий Суд мотивував своє рішення тим, що Конгрес має право схвалювати згаданий закон, бо існувала загроза, що ті документи „могли бути знищені" та що справа Ричарда Ніксона була „спеціяльною", бо він мусів був зрезиґнувати з посту президента і одержав від свого наступника, президента Джералда Форда, повне помилування за всі можливі провини, поповнені Ніксоном, коли ще був президентом ЗСА.

Рішення Найвищого Суду означає, що президентські документи і магнетофонні записи Ніксона стають власністю федерального Уряду, але Ніксон і його дружина, Патриша, дістануть всі їхні „суто приватні" листи, які ще далі находяться в Білому Домі чи інших урядових будинках.

Архиєпископ Лефебвр висвятив 14 священиків і 16 дияконів

Екон, Швайцарія. — Помимо категоричної заборони папи Павла УІ і погроз Ватиканських чинників, „збунтований" французький архиєпископ Марсель Лефебвр висвятив в середу, 29-го червня ц. р. 14 нових священиків і 16 дияконів у підлеглій йому швайцарській семінарії. У виголошеній з тієї нагоди проповіді, до якої прислухалося більше, як 3.000 осіб, 71-річний Архиєпископ ще раз засудив Ватиканських речників і самого Папу та заповів, що він дальше поборюватиме надто ліберальні реформи, уведені Другим Ватиканським Собором в 1962-65 рр. З огляду на його ранішу діяльність і виступи проти Папи, архиєпископ Лефебвр був звільнений Ватиканом від усіх єпископських обов'язків в липні 1976 р., але він продовжував керувати підлеглою йому колись єпархією і семінаріями. Покищо не відомо, яка буде реакція Папи на цей останній акт архиєпископа Лефебвра. Відправляючи Службу Божу з п'ятьма новими кардиналами і передаючи їм кардинальські капелюхи, Папа закликав усіх католиків світу до єдности і засуджував тих католиків (не називаючи нікого по імені), які бажають достосувати віру до своїх уподобань.

Ізраїль невдоволений заявою уряду ЗСА

Єрусалим. — Заява уряду ЗСА з понеділка, 27-го червня, в якій президент Джіммі Картер закликав Ізраїль звільнити окуповані ним арабські території „на всіх фронтах" і погодитися на створення „батьківщини" для палестинських арабів взаміну за визнання арабськими державами права Ізраїля існувати як незалежна держава, викликала сподівану негативну реакцію ізраїльського уряду, ізраїльського загалу та представників американсько-жидівських організацій.

Уряд прем'єра Менахема Беґіна формально заявив, що Вашінґтон не мав жадних підстав припускати, що Ізраїль не погодиться обговорювати питання дальшої долі західнього побережжя ріки Йордан і смуги біля міста Ґази у переговорах з арабськими державами.

Проте, хоча ізраїльський уряд формально заявив, що заява Вашінгтону щодо західнього побережжя Йордану і смуги Ґази „безпідставна", то в приватних розмовах члени ізраїльського уряду зазначили, що Ізраїль таки не плянує звільнювати окупованих арабських територій.

Колишній прем'єр Їцак Рабін твердив, що теперішнє становище уряду ЗСА щодо полагодження конфлікту на Близькому Сході вказує, що відносини між Америкою та Ізраїлем погіршуються, зокрема висловив обурення, що президент Картер тепер говорить про „батьківщину" для палестинських арабів, хоча далі твердить, що ЗСА не визнають Палестинської Визвольної Організації (ПВО) як речника цих арабів.

Карільйо порівнює кремлівських верховодів до середньовічних інквізиторів

Мадрід. — Сантіяго Карільйо, генеральний секретар Комуністичної партії Еспанії, виступаючи на сторінках преси прирівняв кремлівських верховодів до середньовічних інквізиторів Римо-Католицької Церкви з XVI століття. Повертаючись до атаки на нього совєтських ідеологів, опублікованої в журналі „Новоє время" за т. зв. „еврокомуністичну теорію", Карільйо заявив, що совєтські критики забувають, що комуністичний рух не є Церквою, а Москва не є більше Римом для комуністів на Заході. „Ми не можемо погодитись з існуванням „Святого Престолу" в середині Центрального Комітету совєтської Комуністичної партії, який мав би силу звільняти, виклинати і благословити", — заявив Карільйо у статті, опублікованій в еспанському марксистському журналі „Тріюмфо". Порівняння Карільйом кремлівських погромників еврокомунізму з інквізиторами вказує на поглиблення різниці поглядів між ним і совєтськими верховодами. Чергову лють Москви викликало рішення еспанських комуністів не брати участи в конференції комуністичних партій в Празі, де відзначалося 60-річчя совєтської Жовтневої революції.

Обрали Комітет і комісії для великої протестної маніфестації в Ню Йорку

Ню Йорк, Н.Й. (В. Л-ць). — У висліді нарад представників Відділів УККА східнього побережжя, які відбулися тут у приміщеннях Дому УККА-СУА в п'ятницю, 17-го червня ц.р. з ініціятиви Централі, було обрано Комітет і комісії, які повинні зайнятися підготовою великої всеукраїнської протестної маніфестації на П'ятій евеню і біля Об'єднаних Націй, з метою виступити в обороні українських політичних в'язнів, які сотнями караються у багатьох комуно-московських в'язницях, концтаборах і психіятричних заведеннях КҐБ, як також запротестувати проти суду над членами Групи нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, зокрема Миколи Руденка і Олексія Тихого. Маніфестацію, яка відбудеться 18-го вересня ц.р., влаштовує Централя Українського Конґресового Комітету Америки при активній співдії Рад УККА стейтів Ню Джерзі (голова д-р Мирослав Бих), Коннектикат (голова інж. Мирослав Стахів) і Пенсильвенії (голова проф д-р Петро Стерчо), як також Комітету Об'єднаних Українсько - Американських Організацій — Метрополітального Відділу УККА, головою якого є тепер інж. Євген Івашків.

До Комітету увійшли: інж. Є. Івашків — голова, мгр І. Базарко, С. Чума і голови трьох названих Стейтових Рад — заступники голови, Стефанія Букшована — секретар української і Розалія Полчій — секретар англійської мови, Дарія Степаняк, Андрій Прядка і Ігор Зварич — координатори голодуючих груп, які відбуватимуть голодівку біля ОН напередодні маніфестації, Михайло Драбик, мол. — зв'язковий з американською пресою, адв. Ю. Волинець, д-р В. Душник, адв. А. Лозинський і голови Округ — зв'язкові з чужинецькими гостями, М. Хоманчук — голова Фінансової комісії, до якої входять ще: М. Юзенів, І. Хома, М. Оберишин і по одному представникові від трьох Стейтових Рад, редактори В. Левенець і Ігор Длябога та д-р О. Соколишин — Пропагандивно-інформаційна комісія, інж. М. Пінковський, капітан М. Лучов, ляйтенант Гаррі Полчі, дир. Р. Крупка і Я. Косановський — увійшли до Організаційної комісії.

Засіданням проводив, даючи відповідні вияснення, голова КОУАО інж. Є. Івашків. Інформації давав також екзекутивний директор УККА мгр І. Базарко, який, між іншим, пропонував, щоб ставити також наголос на підготовчу конференцію сиґнаторів Гельсінкської угоди, яка тепер відбувається в Београді. На нараді рішено також запросити до участи в маніфестації американських політичних діячів, зокрема сенаторів і конгресменів із чотирьох стейтів. Рішено також просити парохів українських церков, щоб вони особисто взяли участь в маніфестації, а також закликали своїх парафіян до численної участи. Дискутанти висловили надію, що українські громади названих чотирьох стейтів візьмуть масово участь у цій одинокій протестній маніфестації, ціллю якої є оборона людських і національних прав в Україні.

В Західній Німеччині виявлено нову шпигунську аферу

Бонн, Західня Німеччина. — Пресові аґенції інформують, що в Західній Німеччині знову розкрито шпигунську сітку, яка з доручення комуністичного уряду в східньому Берліні намагалася вносити хаос у працю урядових політичних партій і збирати інформації про найновіші летунські винаходи. Міністерство оборони і головний прокуратор покищо відмовились подати прізвища трьох арештованих шпигунів, кажучи, що опит може виявити нові справи і нових аґентів, з якими трійка співпрацювала. Речник міністерства оборони в Бонні, Курт Фішер, заявив, що арештовані працювали для східньо-німецького уряду. „Зрештою, — заявив Фішер і міністер внутрішніх справ Вернер Мальгофер, — президент східньо-німецького уряду Еріх Гонекер нахвалявся вже раніше, що його аґенти впливають на боннський урядовий апарат".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Еврокомунізм" під обстрілом

Персональна атака совєтського ідеологічного журналу „Новое время" на генерального секретаря Комуністичної партії Еспанії Сантіяга Карільйо і проповідуваної ним ідеї „еврокомунізму", викликала в західній пресі цілий ряд коментарів, аналітичних статтей і особистих міркувань західніх кореспондентів, які, кожний на свій лад, намагаються пояснити ідею „еврокомунізму". Загально вважається, що цей „еврокомунізм" оформився остаточно в Мадріді на початку цього року в часі зустрічі генеральних секретарів комуністичних партій Еспанії (Карільйо), Франції (Марше) та Італії (Берлінгуера), які у спільному комунікаті, зформульованому, до речі, в дуже обережній і дипломатичній формі, заявляють, що: „діятимуть спільно з метою побудови нового суспільства в плюралізмі і політичних та громадських сил, в додержанні пошани, забезпечення та розвитку всіх індивідуальних й колективних свобід, як: свободи думки і вислову, преси і зборів, маніфестацій, вільного обміну осіб і ідей, незалежности профспілок і права на страйки, пошани загального голосування, релігійних свобід та свободи вислову відмінних філософських течій і поглядів".

Тому цілком слушно деякі англійські й інші европейські газети, зокрема лондонський „Гардіян", назвали цю декларацію основників „еврокомунізму" — „підшиванням під справжній демократизм", бо всі ці принципи вже віддавна становлять дійсну ідейну спадщину демократичного суспільства Західньої Европи і, приймаючи їх в теорії, „еврокомуністи" хочуть представити себе европейській спільноті у „новому пошитті". „Гардіян" стверджує, що „еврокомунізм" це звичайна форма прикриття для здобуття виборців, яких вони можуть здобути тільки відмовою від співпраці з Москвою. Також французький письменник і журналіст Жан-Франсуа Ревель, остерігаючи Европу перед „еврокомунізмом", каже, що є „дві „ еврокомуністичні" брехні, які треба всіма засобами поборювати: перша це та, яка каже, що боротися за людські права в СССР це є „втручанням у внутрішні справи" тієї країни, а друга брехня це та, яка говорить, що домагатися вільного обміну людей та ідей між двома европейськими частинами (вільною і комуністичною), означає повернення до форм холодної війни. Навпаки, — твердить в кінцевих рядках Ревель, — холодна війна це існування залізної заслони, це поневолені народи, це цензура і репресії, а не прагнення скасувати їх.

Однак, не зважаючи на критику „еврокомунізму" західніми політичними діячами, Москва, яка завжди поборювала всякі ухили в середині комуністичного руху і намагалася підпорядкувати діяльність усіх компартій московському центрові, все таки уважає, що „еврокомунізм", „тітоїзм" чи інші відхилені від „генеральної лінії" ізми, є небезпечними для Совєтського Союзу, а зокрема небезпечними для існування комуно-московської імперії, громадяни якої не тільки перестали вірити в комуністичну ідею, але домагаються більшої індивідуальної і національної свободи. Може й тому атака кремлівських ідеологів була скерована проти Сантіяга Карільйо, лідера еспанських комуністів і автора популярної на книжковому ринку праці п. н. „Еврокомунізм і держава", яка зустрінулась з нищівною критикою московських пропагандистів і осудом ортодоксальних комуністів в інших країнах світу. Вони твердять, що концепція „еврокомунізму" є подумана на розбиття міжнародного комуністичного руху і що теорія про незалежні комуністичні партії є запереченням ідей, голошених Марксом, Енгельсом і Леніним.

Все це показує, що нічого не змінилося в московському царстві, уряд якого обороняє принципи російського єдинонеділимства і експансії.

Правильне рішення

Цього тижня Найвищий Суд ЗСА подавляючою більшістю голосів вирішив, що президентські документи і магнетофонні записи розмов колишнього президента Ричарда Ніксона повинні залишитися під контролею федерального Уряду, а не мають перейти в руки колишнього Президента. Іншими словами, Найвищий Суд вирішив, що президентські документи Ніксона — є публічною, а не приватною власністю, підтримуючи рішення Конгресу з 1974-го року, як теж рішення Апеляційного Суду, який був відкинув клопотання адвокатів Ричарда Ніксона в справі одержання контролі над цими документами та магнетофонними записами.

Рішення Найвищого Суду треба вважати цілком правильними Адвокати Ніксона базували свою вимогу щодо передання документів в руки колишнього Президента на прецедентах, встановлених ще за першого президента ЗСА, Джорджа Вашінгтона, що, мовляв, всі документи є приватною власністю особи, яка займає чи займала найвищий пост в країні. В американській політичній системі прецеденти відіграють дуже важливу ролю, часто стаючи „неписаними законами", і більшість з тих „неписаних законів" видержує проби життя та обставин. Однак цього не можна сказати про той „неписаний закон", який твердить, що президентські та віцепрезидентські документи є приватною власністю.

Американські президенти і віцепрезиденти є публічними службовцями, обраними населенням ЗСА, отже і документація їхніх каденцій повинна бути публічною власністю. Крім того, в минулому часто траплялося, що окремі документи, які вважались приватною власністю, були знищені, щоб нібито забезпечити „добре ім'я" колишнього президента чи віцепрезидента. Це трапилось, наприклад, з деякими документами президента Абрагама Лінкольна, які були знищені його приятелями після його смерти. Таким чином, у випадку Лінкольна та ряду інших президентів і віцепрезидентів, історики, не маючи доступу до всіх документів, не могли правильно насвітлити їхню діяльність, їхні політичні переконання чи особисті погляди на окремі справи. Якщо президентські та віцепрезидентські документи були б публічною власністю, то майбутні покоління були б запевнені, що всі факти про каденції цих провідників держави будуть відомі. Це не значить, що зразу після закінчення каденції даного президента чи віцепрезидента всі його документи мають стати доступними для загальної публіки. Деякі документи, наприклад ті, які зв'язані з питаннями державної безпеки і оборони, або стосуються вразливих переговорів з представниками чужих держав, можуть і повинні бути затримані в таємниці на відповідний період часу. Проте, уряд ЗСА, який є представником цілого американського народу, а не приватні особи, повинен рішати, які документи мають залишитися в таємниці і на як довго.

Володимир Савчак

КНИГА ПРО „НАЦІОНАЛІЗМ І ЛЮДСЬКІ ПРАВА" В СССР

В нашу добу, коли на Заході досліджування націоналізмів як рушійної сили сучасних історичних процесів у світі захоплює чимраз ширші круги вчених: соціологів, дослідників політичних систем, чи істориків, і — коли в совєтській тюрмі народів націоналізм (за винятком російського, замаскованого як „інтернаціоналізм") вважається ворогом число один імперії та поборюється всіми можливими засобами від т. зв. наукових праць починаючи, а брутальними репресіями КГБ кінчаючи, кожна нова публікація студій з цієї ділянки має першорядне значення. Однією з таких найголовніших книг є збірник статтей, упорядкованих і виданих проф. Ігорем Каменецьким з доручення „Асоціяції для студій національностей в СССР і Східній Европі", яка діє вже шостий рік під проводом рухливого проф. Степана Горака, випускаючи кожного пів року журнал п. н. „Нешеналітіс пейперс". В книзі під наголовком: NATIONALISM AND HUMAN RIGHTS: Processes of Modernization in the USSR. Edited by Ihor Kamenetsky, published by Libraries Unlimited, Inc. Littleton, Colorado 1977, pp. 246. зібрані статті 14-ох різних авторів упорядковані тематично в таких частинах: 1. Модернізація і демократизація в історичній перспективі; II. Вітри змін: модернізація і лібералізація по смерти Сталіна; III. Фермент і непогодження в західній частині СССР; IУ. В пошуках ідентичности (серед народів Азії); У. Випадки деяких переслідуваних меншин.

Серед авторів знаходимо прізвища таких відомих українських професорів: Ярослав Білінський, Юрій Борис, Степан Горак, Ігор Каменецький, Василь Маркусь, Петро Потічний, Олег Федишин і совєтолог з Німеччини Борис Левицький. Інші автори, неукраїнці, це 4-ох професорів політичних наук, один голова департаменту і один антрополог.

У вступній статті до збірника проф. Каменецький переводить порівняння між суттю модернізації в західньоевропейських державах, де процеси індустріялізації сприяють розвиткові людських прав, як індивідуальних так й колективних, а спробами індустріялізації в Совєтському Союзі, яка відбувається за наказами згори при нехтуванні, а то й топтанні всіх людських прав, як індивідуальних так й національних, з метою перетворити людей в бездушних „гвинтиків", а всі народи в один гомогенний „совєтський народ". А тому, що у висліді модернізації та поширення освіти в СССР зросло число інтелігентних і критично думаючих людей, совєтська система виявляє постійні суперечності між паперовими „правами громадян" і республік та нестерпною дійсністю. Автор вияснює, що уклад матеріялу в книзі переведено з думкою всебічно висвітлити ці суперечності.

В першій частині читач знаходить дві цікаві статті, що становлять своєрідну історичну канву: проф. Каменецький дає порівняльну аналізу марксизму-ленінізму і революційних писань німецьких консерватистів, з яких згодом черпав гітлерівський нацизм, а проф. Борис аналізує питання політичного розвитку і проблеми національностей в російських теоріях на тлі писань таких европейських мислителів, як Макс Вебер, Лорд Актон, Е. Г. Карр та інші. Автор стверджує, що націоналізм може виявлятися в двох різних, а то й протиставних формах — або як імперіялістичний, загарбницький і переважно автократичний, або як оборонний чи визвольний, в основному демократичний, який спричинює розпад імперій. В СССР проявляються обидві згадані форми і тому національна політика партії та держави є повна внутрішніх суперечностей.

В другій частині є статті чотирьох авторів: Петра Венемана, Олега Федишина, Ярослава Білінського і Бориса Левицького (німецькою мовою), в яких вони аналізують під іншим кутом, „вітри змін" в СССР після смерти Сталіна. Проф. Венеман дає короткий перегляд ферментів серед різних професійних груп і стверджує, що початково основними вимогами невдоволених було скріплення законности і фактичне здійснювання тих прав, які гарантує совєтська конституція. Коли цього не осягнуто, прийшла хвиля публічних протестів, а після того виникли різні опозиційні рухи з самвидавними публікаціями і програмами. Проф. Федишин нав'язує до минулого царської Росії XIX віку, в якому чергувались „деспотичний володар" і „деспотичний реформатор", та переводить порівняння з Хрущовом і його „лібералізацією" і точно контрольованою „десталінізацією"; на думку автора, „реформи" Хрущова чимало заважили на зростанні невдоволення і ферменту в СССР, навіть після усунення його від керівництва.

Проф. Білінський обговорює ставлення до проблеми національностей різних груп російських „дисидентів", серед яких можна відрізнити такі політичні напрямки: 1) справжні марксисти-леніністи (Мєдвєдєв, Григоренко), — 2) помірковані ліберали (Сахаров, Чалідзе), — 3) радикальні ліберали т. зв. демократичного руху, — 4)

(Закінчення на стор. 3-ій)

Софія Наумович

ПРО ЦЕ І ТЕ

Коли на паризькому обрії починають появлятися заморські гості, то це знак, що наш весняний сезон закінчується і починаються вакації. Проте, ще у червні ми вспіли відбути різні українські, мішані, чи французькі імпрези, але вони вже перемішувалися з заморськими.

На початку, 3-го червня, прибув до Парижу Яків Гніздовський, якого у Бібліотеці С. Петлюри привітав голова АУТ-ва д-р А. Вирста. Представляти цього колишнього парижанина, який до того ж вивіз звідси свою дружину, не треба було. Доповідач говорив про „Різьбу на дереві" та про те, як оце шляхетне ремесло стягнуло мистецьких критеріїв у руках майстрів та як він сам добився в американському світі неабияких успіхів. Доволі довга, але цікава і приступна доповідь закінчилася сфільмованим процесом нескладного, але зумовленого побожною працьовитістю деревориту, до якого музику скомпонував парижанин Маріян Кузан.

Можна було сперечатися чи для фільму, в якому головну ролю грали руки різця та простенький інструмент, що так нагадували старосвітське різьблення гуцульських топірців чи тарілок, треба було компонувати модерну беззмістовну" музику, чи просто змодернізувати нашу коломийку. Але ж бо контраст між примітивом різьби й вишуканістю абстракції — це теж мистецький засіб! Які не були б щодо цього думки численної публіки, то вона з великим зацікавленням оглянула виставлені дереворити, а дехто й придбав їх собі на добру згадку про нашого славного графіка.

Для наступної імпрези 17 червня ми перенеслися до Польської Бібліотеки, де новозасноване Українсько-Польське Т-во влаштувало вечір із доповіддю мгра Михайла Трухана з Мюнхену на тему: „Українська проблема у світлі польської сучасної публіцистики" Його представив французькою мовою, голова Т-ва проф. О. Кульчицький, а доповідач дав огляд праць цілої серії польських істориків, поетів, письменників і публіцистів, які причинилися до пізнання, а то й прояснення різних історичних та сучасних подій і постатей. Мгр Трухан, як було видно, перейшов добру школу „рахування зі словами", бо його доповідь була стримано-наукова, а наведені ним факти і цитати промовляли до мішаної публіки краще як бездоказові виводи, якими здебільша відзначаються еміграційні виступи. У дискусії промовці своїми мовами: польською й українською підкреслювали безсторонність і фаховість доповідача та висловлювали подяку ініціяторові зустрічі проф. О. Кульчицькому.

Европейське НТШ запросило на 18 червня знову до нашої Бібліотеки, — Віру Вовк з Бразилії, а проф. Кубійович представив її як доктора німецького й американського університетів, професора німецької літератури у Бразилії та українську письменницю й перекладачку.

Доповідь про „Бразилійські модерні оповідання" у перекладі Віри Вовк попередив короткий вступ про сучасну бразилійську літературу взагалі та про її працю над перекладами з української й бразилійської літератур зокрема. Оповідання Ж. Машада де Асіс „Собака з бляшанкою на хвості" прослухали ми у трьох варіянтах, бо автор, наче б то заставив своїх учнів написати на цю тему короткі оповідання. Він вибрав найбільш модерні, зовсім відірвані від бразилійської дійсности і кольориту. Таке ж слабе уявлення про Бразилію дає й оповідання „Папуга-місіонерка" Гр. Рамоса, а може найбільше зближене до бразилійської сільської ментальности оповідання Р. Кейройс „Безбожник" — до речі дуже посвоячене з творчістю самої Віри Вовк.

Не знаючи оригіналів, важко сказати про переклади, мусимо вірити на слово перекладачці, яка знає обидві мови. Якщо йдеться про підбір оповідань для перекладу, то український читач волів би прочитати більше типові для Бразилії, з її клясики, бо ж модерні оповідання в усьому світі такі подібні одні на одних, що ці, що їх ми чули, важко окреслити „бразилійськими".

Натомість велика подяка і признання належать Вірі Вовк за ці численні переклади української літератури, почавши клясикою й на шести—і семидесятниках закінчивши, та ще й з усіх земель України й еміграції, які вона гуртує у своїх збірках і антологіях. Це робить її справжньою амбасадоркою літератури у Південній Америці. Останнє розкішне видання поезій з малюнками наших авторів „О кантаро" мало б „прокласти міст" поміж двома народами, як висловилася авторка, тому й ці примірники, які привезла вона з собою, розійшлися між публікою без решти.

Цього ж самого 18 червня під час дня відбулися Загальні збори Т-ва Докторів французьких університетів, до якого належить декілька українців. Попередніми роками членом управи був проф. Аристид Вирста, але ц. р. він вибув із-за статутової черговости. Проте, всі члени згадують „Український вечір" з участю 50 осіб у домі п-ва Вирстів після минулорічних зборів, на якому наш музиколог почастував гостей українською музикою.

Це й заохотило одну українку на цьогорічних зборах поставити внесення про влаштування наукової конференції з докторськими тезами, бо досі Т-во обмежувалося до друкування їхніх резюме у своєму „Бюлетені". Внесення при-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Віктор Приходько

ЩО ДАЛІ?

Сказавши правду, якось незручно ще раз і ще раз ставити оце докучливе питання. Бо у нашій „Свободі" та інших українських часописах десятки разів на рік стоїть оце сакраментальне питання: „Чому український віз все стоїть на одному місці?"

Який це віз?

Це ж наш відомий і заслужений віз, Український Народний Фонд. Майже 30 літ він живе, всяко старається, промовляє, переконує, але на його заклики відзивається тільки 8,000 платників Національного Датку, що вплачують приблизно 150,000.00 долярів. Це на всі наші потреби тут в Америці. А крім того, ще на „дрібницю" — на боротьбу за життя і долю 50 мільйонової української нації.

Всі ми знаємо і розуміємо, що за тих 150 тисяч можна втримати одну середню школу, одну малу парафію в більшому місті, бо великі парафії будують церкви чи парафіяльні школи за мільйони долярів.

Так, отже, що далі з УНФондом? Чи далі наша українська жебранина має спричинювати животіння УНФонду? І ось тут треба рішитися на одно: хочемо будувати свою державу, то мусимо нарешті діяти по-державницькому. Маємо в нашій діяспорі мільйони українського населення, то вони мусять створити уже тут, на еміграції, початки своєї державности та в певній мірі її утримати.

Як, яким способом?

Дуже простим, але одночасно тяжким і повним рішучости та завзяття. Маємо два мільйони українців, щонайменше четвертина з яких працює і заробляє і вони повинні стати платниками Національного Датку. Значить: не 8тисяч і не 18 і не 80 тисяч, але приблизно 500 тисяч.

Скільки ж вони мали б платити? Це встановить кожночасна Управа УНФонду. Але спробуймо на цю тему поміркувати, а може і пофантазувати. Припустім, що має бути встановлено п'ять категорій платників Національного Датку. Перша категорія платить дол. 50.00 річно, друга категорія 25.00, третя 10.00, четверта 5.00 і п'ята 1.00. Цікаво, яку суму в цілості склали б усі ці категорії разом? Припускаємо, що в першій категорії може знайтися 10 тисяч платників. Це дало б суму 500,000 дол. Друга категорія може мати 20,000 платників — по 25.00 дол. і це дало б також суму 500,000.00 дол. Третя категорія може мати 200,000 платників по дол. 10.00 і це дало б 2 мільйони долярів. Четверта і п'ята категорії по 5.00 і по 1.00 можуть дати вплат на 1 мільйон долярів. Отже, рахунок на чисто: 4 мільйони долярів замість дотеперішніх 150 тисяч. Чи бодай якійсь особі з визначених категорій було б тяжко дати визначену суму? Напевно ні! Замість дотеперішніх 150 тисяч — 4 мільйони на нашу працю в Америці, на боротьбу за життя і долю 50 мільйонів українців у своїй батьківщині сущих.

Розуміється, зараз же прийдуть до слова критики-скептики, песимісти, подадуть сотні аргументів негативних. Але ми маємо їм з чого „спускати". Нехай новий УНФонд поповниться на половину, не 4, а 2 мільйони. Або нехай лише принесе четвертину, 1 мільйон, то все це буде великий осяг супроти сучасного стану.

Проте, сьогодня не час змагатися за паперові цифри. Сьогодні остання пора змобілізувати майбутніх платників Національного Датку. На них мусить бути звернена наша спеціяльна увага.

Ми бо нація високожертвенна, глибоко патріотична і у своїй боротьбі неуступлива. Не треба боятися сказати собі й трохи правди до очей. Зазначити, що наша діяспора живе у небідному матеріяльному задоволенні. Підкреслити, що даток до Народного Фонду — тих 10.00, 15.00, 20.00 долярів раз на рік не є жадна непосильна жертва і ніяк не загрожує нашому матеріяльному благобутові. Вияснити, що загальна жертвенність уможливить успіх наших культурних, загально-національних і політичних заходів. Високо піднесе нашу гідність в очах усіх наших сусідів, приятелів та ворогів і в світовій опінії.

То ж мусимо пам'ятати, що наш успіх залежить тільки від нас. Від кожного з нас. Що головним ворогом нашої нації є ми самі. Кожний, хто ухиляється, хто забуває про свій такий малий обов'язок. Всі ми тут не є бідні, а навіть заможні люди, але свою націю тримаємо у бідному стані.

На цьому поставмо крапку. Бо ціль — це справа дуже велика і вельми поважна. У своїй реалізації може принести цікаві і корисні ідеї. При тім — маємо подостатком людей здібних, талановитих фахівців у різних ділянках життя. Вони мають зацікавитися справою нашого фінансово-економічного відродження, прийти зі своїми знаннями, плянами і досвідом і послужити нашому великому історичному починанню.

Д-р П. Р. Маґочі, науковий співробітник УНІГУ.

МОВНЕ ПИТАННЯ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ XIX СТОЛІТТЯ

(1)

Ганс Кон, відомий дослідник феномену „націоналізм", зробив таке ствердження: „Тоді, як у Західній Европі модерний націоналізм був ділом державних мужів і політичних лідерів, ... у Середній та Східній Европі його творили поети, філологи та історики".

І дійсно, з історичної перспективи ми ясно бачимо, що на початку XIX століття місцеві національні діячі, які репрезентували бездержавні народи, ясно здавали собі справу із виїмкового значення мови для руху, який вони пропагували. Більшість із них зверталася до німецького досвіду із кінця XVIII століття за інспірацією. Я маю тут на увазі таких теоретиків-філософів та філологів як: Йоган Ґотфрід Гердер (1744-1803), Йоган Ґотліб Фіхте (1762-1814), Ернст Моріц Арндт (1769-1860), Фрідріх Ян (1778-1852) та братів Ґрім, Якова (1785-1863) і Вільгельма (1786-1859).

Це не хто інший, як Гердер поставив славетне риторичне запитання: „Чи нарід може мати щонебудь дорожче, чим мову своїх батьків? У мові зберігається усе думання народу, його традиція, історія, релігія, підстави його життя, усе його серце і душа. Позбавити нарід його мови, значить відібрати від нього усе його вічне добро".

Такто провідниками націй на зорі відродження у Середній та Східній Европі першої половини XIX століття були філологи-професійні або із замилування. Вистачить тут назвати Добровського та Юнґмайна серед чехів, Штура серед словаків, Копітара серед словенців, Караджіча серед сербів та Гая серед хорватів.

Тому австрійський міністер виховання князь Лео Тун не міг не зауважити, що „Мова народу — це нарід, його власне Я, його буття; вона сполучена якнайбільш інтимно із найсвятішими інтересами його духовного та обичаєвого розвитку".

Оцей принцип князя Туна був відомий в Галичині, і один із провідників Галицького відродження, мовознавець Яків Головацький (1814-1888), поставив вищецитовані слова як епіграму до свого виданого у 1848 р. памфлету про українське мовне питання у Галичині. Він писав: „Языкъ народный — се слово дане чоловѣкови Богомъ для выраженья и выказанья духа людского, найлучше выражає жизнь народа".

З того виходить ясно, що інтеліґенція Галичини XIX століття вважала мову найважливішим елементом у національному русі, що тільки пробуджувався.

Австрійська провінція Галичина була етнічно змішаною. Вона нараховувала у 1854 році 4,555,477 мешканців, із яких 50% були українці (у східній частині провінції), 41% поляки (у західній частині краю); решту становили головно жиди. У 1911 р. населення подвоїлося; воно дійшло до 7,980,477 душ, з тим, що число поляків збільшилося до 48%, а українців впали до 40%.

Українці, що в середині минулого століття звали себе своїм старим історичним іменем русини і яких сусіди окреслювали тим же іменем: пляки — Rusini, австрійці — Ruthenen, — є пізніми приходнями на сцені національної консолідації. Біля 1850 року чехи, серби, хорвати та словаки,оті так звані неісторичні народи(на відміну від поляків, історичного народу) уже вспіли витворити основні елементи своєї національної ідеології. Якраз з того часу протягом сорока років (приблизно до 1890 -их років) українці Галичини, а властиво їхня інтеліґенція, змагалися між собою за створення своєї спільної національної ідентичности, але замість однієї, повстали дві головні фракції: старорусини, пізніше русофіли або москвофіли, та народовці, опісля українофіли або українці.

Перші вірили, що слов'янське населення Галичини (властивої, цебто східньої, є частиною єдиної і неподільної Руси — Росії від Сяну до Амуру; тоді як другі уважали себе галуззю „великого руского (у значенні українського) народу, котрий одним говорить язиком і 15 мільйонів виносить, з котрого півтретя мільйона Землю Галицьку замешкує". (Відозва Головної Руської Ради із 2 червня 1848 року: решта народу живе по обох боках Дніпра, на Буковині та на Прикарпатті).

Крім отих двох фракцій, були ще інші, наприклад, польонофіли, що не вірили у власні сили і хотіли злитися в одне, але вони ніколи не відогравали важливої ролі і зникли зі сцени історії.

Типовим для названих вище двох головних функцій — старорускої і народовців — було те, що за весь обговорюваний тут період, приблизно 1850-1890 рр., боротьба поміж ними не припинялась, перемир'я були тимчасові і нещирі, знайти спільну мову ставало щораз більш неможливим, і у 1890-их роках вилонилися із двох фракцій одного народу властиво два народи: українці та самозвані росіяни. До речі, боротьба поміж ними перейшла у XX століття і, властиво, тільки прихід правдивих росіян у 1939 р. оту безглузду і нещасну боротьбу остаточно припинив.

Основною причиною боротьби поміж старорусинами та народовцями було якраз мовне питання. Воно, очевидно, не було специфікою ґалицьких українців, а типовим явищем для всіх пробуджених народів у XIX столітті, які не витворили свого часу, в епоху гуманізму та реформації, своєї літературної мови на базі авторитативного перекладу святого Письма, мови із необхідною dignitas.

... ...

Досліди соціолінгвістів останніх часів, таких як Джошва Фішман, Е. Гавґен та Роберт Овті, виявили, що є властиво три підходи до мовного питання:

1) відродження традиційної мови старих релігійних текстів;

2) створення нового стандарту на базі одного або двох живих діялектів;

3) адаптація сусідньої мови із dignitas.

Як побачимо, усі ті три можливості, поодиноко або в комбінаціях, зустрічаємо у мовних змаганнях галицьких українців.

(Продовження буде)

Річні Загальні Збори Філядельфійського Відділу ТУІА

Дня 5-го червня ц. р., відбулися в домівці Товариства Інженерів 28-мі з черги Загальні Збори Філядельфійського Відділу Т-ва Українських Інженерів Америки. Збори відкрив голова Відділу інж. Методій Борецький, пропонуючи порядок нарад, який Збори одноголосно затвердили. Зборами проводила обрана Президія в складі: інж. Степан Хариш — предсідник, інж. Михайло Ковальчук — секретар. Головну Управу ТУІА репрезентували на Зборах інж. Юрій Гончаренко — голова Головної Управи та інж. Олексій Солтисик — секретар Головної Управи. Привітавши представників Централі, Предсідник Зборів запросив голову Централі, інж. Ю. Гончаренка до почесної Президії Зборів.

З дуже докладно опрацьованого звіту голови Відділу — інж. М. Борецького стало наглядним, що діяльність Управи була надзвичайно оживлена та успішна. Відділ під теперішню пору нараховує 128 членів. Найбільш маркантним досягненням Управи у звітовому році було зорганізування у Філядельфії Міжкрайового З'їзду Українських Інженерів, що його ініціювали: Централя ТУІА у Ню Йорку та УТТ у Канаді, а який відбувся в днях 13-го і 14-го листопада м. р., та відбуття Балю Інженерів 12-го лютого ц. р. Звіт Голови доповнили члени Управи; інж. Е. Филипович — секретар, д-р Л. Заїка — фінансовий секретар, інж. Р. Левицький — скарбник та інж. М. Ковальчук від Стипендійної Комісії Товариства.

По звітах відбулася оживлена та речева дискусія, в якій забирали голос майже всі члени. Окремо склав привіт від Головної Управи Т-ва її голова інж. Ю. Гончаренко, відмітивши, що співпраця поміж Централею і Відділом була якнайкращою. Інж. О. Солтисик — секретар Централі теж забрав окреме слово, подаючи декілька практичних порад відносно будучої діяльности Відділу.

По дискусії, Контрольна комісія ствердила, що уступаюча Управа своєю діяльністю та репрезентацією зберігла престижеву позицію Відділу серед Української Громади і тому запропонувала Зборам уділити уступаючій Управі абсолюторію з признанням, що Збори одноголосно і прийняли.

Нову Управу Товариства Українських Інженерів Америки, Відділу у Філядельфії обрано одноголосно в такому складі: інж. Евстахій Филипович — голова Відділу, інж. Роман Андрейчик — заступник голови, інж. Володимир Медуха — секретар, д-р Ляриса Заїка — фінансовий референт, інж. Роман Левицький — скарбник, інж. Мирон Білас — культурно-освітній референт, інж. Ярослав Жмуркевич — референт Клюбу Бриджистів і Шахістів, інж. Ігор Бугай — організаційний референт, інж. Степан Хариш — прес-референт, інж. Борис Захарчук — референт Клюбу Прогульковців, інж. Володимир Луців — референт допомоги і праці, інж. Юрій Данилів — адміністратор домівки Т-ва. До Контрольної комісії увійшли: інж. М. Борецький, інж. М. Караман, д-р Ю. Рибак. До Товариського суду ввійшли: інж. З. Кохановський, інж. М. Шуль, інж. Я. Цюк. Склад Стипендійної комісії; д-р О. Білик, інж. М. Ковальчук, інж. В. Винницький. Номінаційну комісію очолив інж. Роман Левицький. Інших членів цієї Комісії вибереться на одних із Ширших Сходинах Відділу.

Нововибраний голова Відділу інж. Евстахій Филипович, дякуючи за довір'я до нього, та за вибір многонадійної Управи, подякував усім новообраним членам Управи за те, що дали згоду увійти до Управи та разом з ним працювати для добра і росту одного із найкращих Відділів ТУІА. Він звернувся з проханням до членів, брати численну участь у сходинах та імпрезах, що їх буде нова Управа організувати. Ціллю нової Управи буде, між іншим, пожвавити товариське життя між членами Відділу з їхніми родинами, заохочуючи до участи в ньому інженерів-сеньйорів, основників Відділу та інженерів молодших, яких, Богу дякувати, у Відділі уже багато, а віримо, що в цій каденції, число їх стане ще більшим!

По закінченні Зборів відбулася скромна перекуска і усі почували себе дуже добре, бо панувала на залі щироприятельська атмосфера.

інж. Степан Хариш

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Весняний концерт самостійного гуртка ,,Гуцулки'' в Бріджпорті

Самостійний гурток пластунок ,,Гуцулки'', Бріджпорт, Конн. Зліва, 3-ій ряд: Надя Ковач, Оксана Тромса — кошова і виховниця, Соня Комарницька; 2-ий ряд: Оля Болонна, Ганя Бабій, Наталка Болонна, Люба Романів; 1-ий ряд: Ліда Пелещук і Марійка Тарасюк

Програму концерту відкрив голова Пластприяту Василь Пелещук. Він у теплих словах підкреслив заслуги працьовитого гуртка ,,Гуцулки'' під проводом талановитої впорядниці Оксани Тромси й вияснив їхній задум видати платівку своїх пісень. Після відкриття виступили наші ,,соловейки''. Приявні привітали їх рясними оплесками. Пластунки з привітними, вдоволеними личками вправно уложили в гарному укладі свою групу: посередині стоячого ряду Наталка Болонна, по її лівій стороні Марійка Тарасюк і Оля Болонна, по правій — Надя Ковач і Ганя Бабій. Перед ними сидять на крíслах: їх виховниця Оксана Тромса з ґітарою та Ліда Пелещук з акордеоном; на долівці перед ними сидять: Соня Комарницька й Люба Романів. Не багато їх, бо лише дев'ять, але з якою багатою програмою вони виступили.

У першій частині концерту ми почули: ,,Молоді ми'', ,,Хотіли б ми знати'', ,,Волиняночка'' і ,,А я люблю Прикарпаття''. Голоси приємні, зіспівані. Після того пластун учасник Олесь Ковач заграв на акордеоні ,,Вечірня пісня'' — Фросіні й ,,Українська мелодія''. Відтак Люба Романів і Оля Болонна затанцювали чудово ,,Козачка''. Приґрав їм на акордеоні ст. пластун Михась Романів. Відтак виступила Марійка Тарасюк, яка надзвичайно гарно заграла на фортепіяні ,,Прелюдія'' МакДавел і ,,Коло моря'' — Поска. Після тієї точки Оксана Тромса заспівала при власній ґітарі ,,Летять ніби чайки'' і ,,Дві зіроньки'', ніжно, зворушливо. Тепер, на зміну пісні, виступали хористки, одна по одній, з гарно підібраними культурними жартами й монологами.

Після веселої частини ст. пл. Євген Пендаківський заграв з відчуттям на бандурі ,,Дощик'' і ,,Горлиця''. Тепер дали пластунки прегарно обдуманий, з добре підібраною поезією й музикою, до сліз зворушливий монтаж ,,Мапа України'', за що публіка оваційно, повстанням з місць подякувала їм.

І знову на закінчення заспівали пластунки із сольо Оксани Тромси ,,Цвіте терен'', ,,Там на горі цигани'', ,,Бандуристе'' та ,,В'язанку українських пісень''. Прийшлось їм і на ,,біс'' ще одну пісню заспівати.

Публіка була зворушена й вдячна виконавцям, а подякували їм у щирих і глибоких словах признання наші отці, о. крилошанин Я. Шуст, парох української католицької церкви й о. Анатоль Яковченко, парох української православної церкви. Був це гарно обдуманий, працьовитий концерт, за який не лише треба подякувати нашим пластункам, але й побажати й порадити іншим нашим громадам запросити їх з тим виступом на їхні сцени. Не лише для розваги, але й для прикладу що може зробити добра воля, охота й працьовитість.

Наталія Шуст

Палата Репрезентантів погодилася на розбудову бомбовика ,,Б-1'', Президент ні

Вашінґтон. — У вівторок, 28-го червня, Палата Репрезентантів 243-ма голосами проти 178-ох проголосувала фонди на розбудову контроверсійного бомбовики типу ,,Б-1'', який, згідно з опінією речників військового летунства, мав би стати головним стратегічним бомбовиком ЗСА, замість дотеперішнього літака ,,Б-52''.

Противники цього літака твердять, що він ,,надто коштовний'', бо один літак має коштувати біля 100 мільйонів долярів, а Департамент оборони хоче розбудувати 244 таких бомбовиків. Натомість прихильники розбудови бомбовика ,,Б-1'' твердять, що він конечний для оборони проти можливого нападу з боку Совєтського Союзу і може також проникати крізь оборонні інсталяції СССР.

Безпосередньо перед друком цього повідомлення в четвер, 30-го червня, президент Картер під час пресової конференції в Білому Домі заявив, що він не погоджується з будовою цього бомбовика, і доручив припинити його продукцію, але дозволяє на дальше його випробовування.

Успіхи нашої молоді

Аллентавн, Па. (і. с.) — Ігор Ґудз, син Анастазії й Дмитра Ґудзів, член 147-го Відділу УНС, стипендист УНП, закінчив свої студії в ,,Спрінґ Ґарден коледжі'' у Філядельфії, здобувши ступінь бакалара в студіях електроніки і електричноінженерської технології.

Будучи ще студентом Морав'янського коледжу в Бетлегемі, він подбав, щоб і український національний прапор повівав на щоглі поміж прапорами інших народів. Його вивішується щоденно на кемпусі коледжу.

Молодим хлопцем він навчав української мови у суботній школі при церкві Пречистої Діви Марії, яку вів парох о. Т. Бариляк. Вступивши до Осередку СУМА, він з великим ентузіязмом вивчав українські народні танки і сьогодні, не зважаючи на його затруднення в ,,Інтернешенал Компютерпрінт Крп.'' у Форт Вашінґтоні, Па., він є членом музичної групи ,,Золота Україна'', при якій рівночасно танцює гурток народних танків, де він залюбки виконує сольові виступи по різних містах великої Пенсильвенії.

Батьки Ігора — це Активні громадяни в УВФ, а батько Ігора це к. вояк УПА, який продістався на захід у 1947 р.

ПРО ЦЕ І ТЕ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

йняли всі як ,,добру ідею''.

І врешті цей огляд найновіших паризьких подій слід закінчити вістками про Плюща і Брежнєва, які теж займали французьку і світову опінію цього місяця. Не знати, чи це у зв'язку з приїздом другого діялася справжня вакханалія довкола першого, бо не тільки всі слухові й читацькі засоби постійно проголошували його виступ у телевізії 10 червня у відомій передачі ,,Апострофи'', але й уся преса, радіо й телевізія обговорювали Плющеву книжку ,,У карнавалі історії'', присвячуючи їй багато місця, а то й цілі сторінки різних видань.

Проте, з цієї голосної реклями вийшов майже пшик, бо організатор ,,Апострофів'', Бернар Піво, мав нещасливу думку вибрати на противника Плющеві — бразілійського єпископа-комуніста Камару Гельдера. Цей демагог і балакун забрав 3/4 дорогого часу, то ж Плющ обмежився тільки до іронічних заміток до балаканини ,,червоного декана''. Проте, він вспів показати на екрані дві українські книжки французькою мовою: ,,Лихо з розуму'' Чорновола і ,,Серед снігів'' Мороза. А це для нас більше важливо як дискусія з запамороченим єпископом, який на запитання про його власні переслідування міг тільки відповісти, що його ,,не друкують'', але мусів признати, що він роз'їжджає зі своїми доповідями по світі й безкарно повертається до своєї, ганьбленої ним, батьківщини.

Що ж до Брежнєва, то властиво немає про що писати — така безбарвна і нецікава була його зустріч з през. Д'Естеном, у якій його часто нападала ,,слабість'' і бракувало йому слів...Єдиним живішим фактом був камінь, який впав на його авто, коли їхав до ,,Невідомого вояка'' покласти вінець, і розбив передню лямпу. Це зробили найкрайніші ,,ліві'', які порозліплювали по всьому місті, зокрема ж на Сорбоні, — тисячі афіш: ,,Геть з Брежнєвом!'', ,,Брежнєв — червоний цар'' і т. п. епітети. Натомість ,,праві'' зорганізували похід з транспарантами від Монпарнасу до Рен, в якому написи ,,Україна'' перевищували величиною і виразністю всі інші, зокрема скромні вірменські з портретом Параджанова.

КНИГА ПРО ,,НАЦІОНАЛІЗМ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Амальрик, — 5) неославофіли (Солженіцин, Шафаревич). — 6) екстремістичні російські націоналісти-расисти (Група ,,Вече'', ,,Голос Нації''). Автор аналізує писання діячів кожної з названих груп під кутом їхніх пропозицій розв'язки національного питання і приходить до висновку, що хоч російські ,,дисиденти'' є свідомі ваги цього питання, в них нема якогось спільного погляду як проблему національностей розв'язати.

Борис Левицький в статті про ,,соціяльні структури головних націй як покажчик національної політики в СССР'', використовуючи офіційні статистичні дані совєтських переписів населення, виявляє (з допомогою 12 різних таблиць), як керовані Кремлем міграційні процеси не лиш збільшують скількість росіян, зокрема в містах неросійських республік (урбанізація на шкоду неросійських народів), але й викривлюють відсоткове відношення між різними групами населення, чи то за родом виконуваної праці (службовці, робітники, колгоспники), чи за ступенем освіти, кількістю кваліфікованих наукових кадрів і т. п. Дискримінація всіх неросійських народів на користь напливового російського елементу, якому запевнюється упривілейоване становище в республіках, це наявний нео-колоніялізм під вивіскою ,,пролетарського інтернаціоналізму''.

Третя частина книги обіймає статтю литовця, проф. Ремейкіса, про три балтійські республіки і статті проф. Горака про Білорусь, проф. Маркуся про релігію в підсовєтській Україні, та проф. Білінського про чистки і спротив в Україні в останніх чотирьох роках (1972 - 76), вже після усунення Петра Шелеста. В цій останній статті автор, використовуючи різні совєтські публікації та випуски 6-ий і 7—8 самвидавного ,,Українського Вісника'', змальовує детально найновіші події та насвітлює посилення російського наступу і українську самооборону.

За браком місця не буду обговорювати останніх двох частин книги з цікавими аналізами долі народів центральної Азії (частина ІУ), змін у відношенні до режиму серед жидів, які хоч й вважають себе росіянами під оглядом культурним, не асимілюються, та боротьби кримських татар (частина У). В загальному треба сказати, що обговорювана книга цінна головно різноманітним і всестороннім насвітлюванням проблематики; з огляду на стислий, сконденсований виклад і обширні бібліографічні відсилачі при кожній статті, обговорену книгу повинні б прочитати наші молоді студенти, які не мають часу читати ,,товсті'' книги, а хочуть поглибити свої знання.

П О Д Я К А

Дня 16-го травня 1977 р. на 92-му році життя, відійшов у Вічність наш Найдорожчий Тато, Дідо і Прадідо

о. крилошанин ЮРІЙ БОДНАР

парох церкви св. Николая в Емгерсбурґу, Онт.,бувший парох Монастирець, Балич Зарічних та Яйковець в Україні, та Сарнії, і Лімінґтону в Канаді.

Цією дорогою ми висловлюємо нашу найсердечнішу подяку всім Рідним, Приятелям і Знайомим, які під час недуги нашого бл. П. Тата та в похоронних обрядах виявили тільки доброти та щирого відношення до нас.

Перш за все сердечно дякуємо Їх Ексцеленції Кир Ізидорові за похоронні відправи, за проповідь-прощання в церкві та слова потіхи під час поминок-тризни.

Отцеві деканові В. Джурманові, парохові церкви св. Володимира й Ольги у Виндзорі, за взірцеве зорганізування похоронів, відправу Панахиди та за глибоку, змістовну проповідь під час неї.

Отцеві Заяцеві за уділення Маслосвятія, та відвідини в шпиталі.

Усім Всечеснішим Отцям, що відвідували нашого бл. п. Тата в шпиталі, й які приїхали зблизька і далека, щоб відправити Панахиду й взяти участь в похоронних відправах.

Отцеві монсініорові І. Бохневичеві, парохові церкви св. І. Христителя в Детройті, о. мітратові М. Бутринському, парохові церкви свв. Володимира й Ольги в Чікаґо за чудові слова прощання під час поминок і тризни.

Отцеві Бернардові Панчукові за участь в похоронних відправах і виголошення зворушливого спомину про нашого бл. п. Тата на радіогодині Отців Василіян в Детройті, о. Д. Височанському, ЧСВВ в Детройті, о. Кусому, парохові церкви Христа Царя в Лондоні за участь в похоронних відправах та щирі слова прощання під час поминок-тризни.

Отцеві В. Іскатові, парохові церкви св. Юрія в Сарнії за участь в похоронах і слова прощання під час поминок.

Отцеві Метулинському, парохові української православної церкви свв. Володимира і Ольги у Виндзорі, за відправлення Панахиди і проповідь-прощання.

Отцеві О. Новакові, парохові словацької церкви св. Михаїла в Виндзорі і о. радникові І. Прокоповичові, парохові церкви св. Михаїла в Детройті, за відвідини в шпиталі.

Складаємо щиро-сердечну подяку Хорові церкви свв. Володимира й Ольги у Виндзорі та його диригентці Високопреподобній сестрі Митадорі за прегарний спів під час Панахиди і похоронних обрядів.

Дякуємо сердечно п. мгр. В. Літинському за відспівання Панахиди та дякування під час похоронних обрядів.

Особливу подяку складаємо д-рові Богданові Дзюбановському за повну посвяти опіку під час трьохмісячної, важкої недуги нашого бл. п. Тата в шпиталі. Дякуємо д-рові Томсонові, спеціялістові внутрішніх недуг.

Особлива подяка від нас, медичним сестрам і персоналові Метрополітального Шпиталя за їх взірцеву опіку над важко хворим Татом.

Дякуємо з глибини серця всім: за квіти, численні Служби Божі, щедрі жертви на Патріярший Фонд, на Науковий Осередок в Сарселі та на віднову церкви свв. Володимира й Ольги у Виндзорі.

Щиро-сердечну подяку складаємо парохіянам з Емгерсбурга за їх часті відвідини нашого бл. п. Тата в шпиталі та за їх численну участь в похоронних відправах ,,полберер,ам'' за несення домовини, а паням за приготування поминок-тризни.

Сердечна подяка парохіянам Сарнії і Лімінґтону за те, що не забули за Свого бл. п. Пароха і за щедрі датки на різні цілі.

Дякуємо п. Б. Осадці за взірцеве переведення поминок-тризни.

Ми вдячні членкам обох Відділів Жіночих Організацій при українській католицькій церкві у Виндзорі і членкам ОУК за поміч у приготуванні поминок-тризни.

Дякуємо всім знайомим, Приятелям і Організаціям за численну участь у похоронних відправах, за вислови співчуття: писемні, усні, чи телефонічні, та всім, що відвідували нашого бл. п. Тата у Шпиталі.

Наша щира і особлива подяка належить п. м-грові Л. Попелеві за його опіку над нашим бл. п. Татом у його пізному віці й під час його недуги в шпиталі.

дочки — ІРИНА ЗЕЛЕНА, МАРІЯ ПОПАДЮК з Родинами і МАРТА БОДНАР

У ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого

Сина ПЕТРУСЯ

яка припадає 1-го липня

У ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ

Соняшний блакитний день літа
де вишні доспіли рані, гілля
звисало до землі, хто тепер
на вишню вилізе ногами босими.
Біля тої вишні, калина цвіла
босі сліди білим цвітом засипала
Синку, Петрусю, дитино моя
вісім років минуло, як Тебе нема.
В'яне зболіле серце за Тобою
до кінця, лиш Синку раннім ранком
я бачу в своїх очах Тебе щодня.
Як Ти кликав до вечері маму і
тата до столу, бо я завтра від'їду
в далеку дорогу, до війська.
Мої очі слідили за Тобою щодня
стрункий, молодий юнак
кучеряве волосся, голубі очі
усмішка завжди на устах.
Лишились без сина назавжди
ми вже в похилих роках
житимеш навсе у наших серцях.

1-го липня 1977 р. Мати — МАРІЯ ГУСАР

ЮГОСЛАВІЯ „ВИДВОРИЛА"...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ський і А. Мішталь жили в готелю „Юґославія".

Вранці, А. Каркоць мав зустріч із заступником голови юґославської делеґації Светозором Марковічем. Він з'ясував йому позицію Київської Української Гельсінкської Групи і передав йому, як представникові країни-господаря конференції, петиції з 5,000 підписами, в яких висунено домагання участи України в Беоґрадській конференції, відновлення Українських Церков та звільнення М. Руденка і О. Тихого та всіх українських політв'язнів. С. Марковіч петиції перебрав, обіцяючи довести їх до відома учасників конференції.

О годині 12-ій по полудні, А. Фединський пішов на обід з членом американської делеґації, передавши йому звернення Вашінґтонського Українського Гельсінкського Комітету і найновіші документи Київської Гельсінкської Групи. У міжчасі А. Мішталь приготовляв кімнату для пресконференції, яка була назначена на годину 3.30 по полудні.

Десь біля дванадцятої години вполудне до кімнати увійшла юґославська поліція, зробила дуже точний обшук кімнати, конфіскуючи всі матеріяли, приготовані на пресконференцію, включно з книжкою особистих записів А. Мішталя. Поліція наказала йому забрати свої речі, виписатися з готелю, посадила його в авто і відвезла в невідоме місце.

Біля 1-ої години, А. Фединський вернувся з обіду. На нього вже чекали поліцаї в цивільному одязі, вхопили під руки і наказали іти до кімнати на шостому поверсі. Не зважаючи на протести, вони наказали йому забрати свої речі, виписатись з готелю і на очах деяких чужинецьких кореспондентів та під сильною ескортою поліції посадили до поліційного авта і теж відвезли в невідоме місце.

Десь біля години 2.30 до готелю прибув А. Каркоць і К. Гуйтан з групою чужинецьких кореспондентів. Вони разом поїхали на шостий поверх, де побачили біля дверей А. Фединського двох уніформованих поліцаїв, які зразу наказали їм опустити шостий поверх. Згідно з попереднім домовленням, обидва вони мали зі собою частину матеріялів і документів, а також домовилися, що вразі унеможливлення А. Фединському вести пресконференцію чи його арешту, речником буде А. Каркоць. З'їхавши вниз, А. Каркоць відкрив конференцію, зложивши заяву, що А. Фединський і А. Каркоць, які мали нею вести, правдоподібно заарештовані. Він представився, що він є з тієї самої Української Гельсінкської Групи, яка має свій осідок у Вашінґтоні, поінформував про причини її повстання, її завдання та виступи в імені Київської Групи на Заході. А. Каркоць говорив про звернення ген. Петра Григоренка в обороні заарештованих членів Київської Групи та про положення в Україні. Він з'ясував причини, чому українська група прибула до Беоґраду. „Україна не є заступлена на цьому форумі", — говорив А. Каркоць. „Вона не може говорити у своєму власному імені, не зважаючи на те, що вона є членом Об'єднаних Націй і европейською державою з 50-мільйоновим населенням". Відсутність України на Беоґрадській конференції уможливлює посилення репресій в Україні. Він також говорив про ізоляцію України дипломатично у зв'язку з західніми країнами. На закінчення він поінформував кореспондентів, що в той самий день, тобто у вівторок, 28-го червня, розпочався суд над М. Руденком і О. Тихим в Україні.

В конференції взяли участь біля 20 кореспондентів з різних країн — Асошійтед Пресс, Юнайтед Пресс Інтернешенал, Ройтерс, АФП, Альґемайне Цайтунґ, німецької телевізії, з Франції, Еспанії, та інших країн. Учасникам конференції роздано звернення Вашінґтонського Комітету Гельсінкських Ґарантій для України та найновіші документи Київської Гельсінкської Групи. Пресконференція була фільмована телевізією Німеччини. В часі виступу А. Каркоця, юґославська поліція оточила вестибюль готелю і старалася перешкодити у веденні конференції, а коли їй це не пощастило, вона наказала опустити готель. Під тиском учасники вийшли з готелю, де продовжувалася конференція і де знову поліція старалася перешкодити у її веденні, вимагаючи документів в А. Каркоця. Чужинецькі кореспонденти ставили численні питання — кого заарештували в Україні, які контакти має Вашінґтонська Група з Київською Групою, які цілі ставить перед собою Комітет у Вашінґтоні, які у нього з'язки з ген. Григоренком та інше.

Після закінчення пресконференції, члени української групи негайно сконтактувалися з американською амбасадою в Беоґраді і американською делеґацією на конференції, інформуючи їх про задержання А. Фединського і А. Мішталя. Чисельні запити в Державному департаменті в Вашінґтоні і в американській амбасаді в Беоґраді та в юґославських чинників в справі тих двох українців ще у вечорі 28-го червня не дали жадних вислідів. Про цю подію обширно інформували чужинецькі пресові аґенції дуже об'єктивно інформуючи про українські виступи в Беоґраді.

В останній хвилині одержано вістку, що обидвох арештованих, Андрія Фединського і Адама Мішталя, юґославські власті відставили на летовище та „видворили" з Юґославії. Обидва вони перебувають тепер у Відні в Австрії. Два інші члени делеґації, А. Каркоць і К. Куйтан залишаються в Беоґраді.

СУД НАД РУДЕНКОМ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

в обороні людських прав, секретар Венс не думає, що такий вплив надто великий і при цій нагоді знову запевнив: „Ми віримо, що людські права є головною частиною нашої великої спадщини. Ми віримо, що ці людські права є головною турботою людей в багатьох країнах світу. Ми віримо, що це є універсальна проблема і вона заслуговує на те, щоб бути в центрі нашої уваги!" — сказав Державний секретар.

Ці його слова мали практичне потвердження під час цілої дводенної конференції.

Відкрив конференцію у вівторок, 28-го червня, коротким привітальним словом заступник асистента секретаря Бюра публічних справ Годдінґ Картер III і першою справою на порядку були завваги та опісля відповіді на запити директора Бюра політико-військових справ Леслі Ґелба. Дальше слідували доповіді і відповіді асистента державного секретаря для справ Близького Сходу і Південної Азії Алфреда Л. Атертона, державного підсекретаря безпеченевої допомоги Лусі Вілсон Бенсон та її заступника д-ра Джозефа Найє на тему допомоги іншим країнам в справах безпеки та науки і технології, державного підсекретаря для економічних справ Річарда Купера на тему міжнародних економічних справ, асистента державного секретаря для справ Східньої Азії і Пацифіку Річарда Голбрука, амбасадора Соля М. Ліновіца в справах нового договору відносно Панамського каналу та виступ державного секретаря Сайруса Венса на закінчення першого дня конференції, модераторами якої були заступник державного секретаря для публічних справ Вілліям Д. Блер та державний підсекретар Бюра для публічних справ Вілліям Дайєс.

У другому дні конференції, в середу, 29-го червня, якою проводив інший підсекретар Бюра для публічних справ Томас Рестон, були на порядку доповіді і відповіді на запити: згаданого вже радника Державного департаменту Метью Німеца відносно Беоґрадської конференції та людських прав, асистента секретаря для африканських справ Річарда М. Мусе про Південну Африку, асистента державного секретаря Доґлеса Беннета про відношення між Конґресом і Державним департаментом та, вкінці, загальний огляд американської закордонної політики, що його дав державний підсекретар для політичних справ амбасадор Філіп Габіб.

Під час доповідей та після запитів і відповідей майже не було справи, при якій в якийсь спосіб і формі не згадано б про людські права.

В конференції взяв участь редактор „Свободи" та згаданий вже ред. Б. Потапенко і в реєстрі учасників був названий редактор „Америки".

ТАРЗАН, Ч. 7783. Акторка передчуває небезпеку

Я думаю, що ви радітимете, коли почуєте цю вістку, панно Дейр!

Ти, Тарзане, не знаєш І. Б. Помпуса так як я його знаю...

Факт, що він залишає місце фільмування ще заки фільм закінчений — чомусь виглядає мені підозріло... Я побоююсь!

Але якщо він буде зі мною посеред джунглів, то ви не маєте причини боятись його!